

MĂNĂSTIREA SINAIA — LOCUL DE EMITERE A UNOR ACTE IMPORTANTE ALE RĂZBOIULUI DE INDEPENDENȚĂ

de DINU RADU

Mănăstirea Sinaia, ridicată la sfârșitul sec. al XVII-lea de spătarul Mihai Cantacuzino, și-a legat numele de multe evenimente majore ale istoriei poporului român. Din studiile și monografiile¹ ce i-au fost dedicate aflăm că mănăstirea Sinaia a fost construită de Mihai Cantacuzino în semn de recunoștință pentru faptul că în anul 1672 și-a găsit salvarea prin locurile de azi ale mînăslirii, scăpînd de oamenii domnitorului Grigore Ghica, trimiși să-l aresteze.

Un studiu mai atent al cronicilor muntene infirmă însă orice posibilitate ca acest eveniment să fi avut loc în timpul domniei lui Grigore Ghica. Studiul *Letopiseșului cantacuzinesc* ne aduce dovada că acest episod al salvării spătarului în pădurea de la poalele muntelui Molomoț (Furnica), episod care a contribuit, cel puțin din punct de vedere al ideii, la fondarea mînăstirii Sinaia, s-a petrecut câțiva ani mai tîrziu, și anume

Redatarea începuturilor mînăstirii Sinaia capătă o semnificație deosebită în contextul în decembrie 1675, domn al Țării Românești fiind Gheorghe Duca (1673—1678)². aniversării a 100 de ani de la proclamarea Independenței de stat a României.

Mănăstirea Sinaia a fost locul de emiteră a unor documente importante legate de pregătirea și desfășurarea războiului pentru Independență. În aripa nouă a mînăstirii Sinaia, domnitorul Carol deținea un frumos apartament, în care a fost găzduit în fiecare vară, începînd cu anul 1866, cînd a venit pentru prima dată la Sinaia, și pînă în 1883, cînd s-au încheiat lucrările de construcție ale Castelului Peleş³.

Două dintre actele emise de Carol la Sinaia se referă la pregătirea armatei în vederea unor eventuale confruntări cărora România urma să le facă față în viitor. Primul dintre ele a fost: „Decretul pentru concentrarea rezerviștilor în vederea manevrelor de toamnă“ (8 septembrie 1875)⁴, și se referă la data și durata manevrelor militare prevăzute să se execute în toamna anului 1875. Interesul major acordat acestor exerciții rezultă din faptul că la ele au fost chemați să ia parte și rezerviștii „din clasa anilor 1870 și 1871“. Buna pregătire a armatei devenea o necesitate imperioasă în condițiile redeschiderii „crizei orientale“, prin izbucnirea răscoalei antiotomane din Bosnia și Herțegovina (vara anului 1875). De altfel, la sfârșitul anului 1875, armata română își va îmbunătăți dotarea cu armament modern prin procurarea a 48 de tunuri Krupp⁵.

¹ Nițon (Arhimandrit), *Mănăstirea Sinaia*, Gutenberg, București, 1895; Serafim Georgescu, *Monografia Sf. Mănăstiri Sinaia*, Ploiești; Constantin Bușe, *Mănăstirea Sinaia*, Edit. Meridiane, București, 1967.

² *Cronicari munteni*, ediție îngrijită de Mihail Gregorian, vol. I, București, 1961, p. 205—206.

³ Serafim Georgescu, op. cit., p. 95—96.

⁴ Dan Berindel, Leonida Loghin, Gheorghe Stoean, *Războiul pentru independență națională 1877—1878. Documente militare*. Edit. Militară, București, 1971, p. 3.

⁵ Radu I. Vasile, *Intărirea capacității de apărare a țării în anii 1866—1877 în vederea cuceririi Independenței*, în „Revista de istorie“, nr. 2, 1977, p. 19.

Al doilea act⁶, emis la 1 octombrie 1876, la Sinaia, fixa ordinea de bătaie pentru diviziile 1 și 3 române. Acest act de o mare importanță militară, în condițiile în care situația din Balcani devenea tot mai încordată, a fost urmat, la numai 8 zile, de un alt decret promulgat de această dată la București, prin care era stabilită ordinea de bătaie a întregii armate române. Organizarea diviziilor 1 și 3 era păstrată în forma în care fusese elaborată inițial la Sinaia.

Aceasta va fi structura armatei române, pînă la 6 aprilie 1877, cînd în urma convenției româno-ruse (4/16 aprilie 1877) și a creșterii pericolului unui eventual atac turcesc la nordul Dunării, vor fi înființate Corpurile 1 și 2 de armată, în fruntea cărora au fost numiți generalii Gheorghe Lupu și Alexandru Radovici, care s-au aflat pînă atunci în fruntea diviziilor 1 și respectiv 3 de armată⁷.

Proclamarea Independenței de stat a României la 9 mai 1877, urmată de angajarea armatei române alături de cea rusă, în lupta împotriva Turciei, au necesitat un efort material susținut din partea întregului popor. Domnitorul Carol, care nu se bucurase de o primire prea călduroasă la venirea în Românie, a hotărît să întrerupă lucrările de construcție ale Castelului Peleş, urmărind prin acest gest o creștere a popularității sale.

Dar pe cîmpurile de luptă ale războiului din 1877—1878 cădeau fiii României. Printre cei care s-au jertfit pentru consacrarea prin luptă a independenței României s-a numărat și soldatul Popescu Ion originar din Sinaia⁸. El a făcut parte din batalionul 2 vînători, comandat de maiorul Alexandru Candiano-Popescu, care s-u acoperit de glorie în luptele purtate pentru cucerirea redutei Grivița 1, la 30 august 1877.

Participarea armatei române, alături de trupele rusești, în campania din 1877—1878 a contribuit în chip substanțial la obținerea victoriei asupra armatei otomane.

Dar la tratativele de pace dintre Rusia și Turcia, purtate la San Stefano, reprezentanții guvernului român nu au fost invitați. În fața protestelor guvernului român la adresa unora din prevederile tratatului de la San Stefano, care lezau interesele României, comandamentul țarist a răspuns prin ocuparea unora din centrele strategice ale țării noastre. Mihail Kogălniceanu, ministrul de Externe al României, informa la 27 martie 1878 pe domnitorul Carol că ofițeri ai armatei imperiale „fac studii topografice în jurul orașelor Ploiești, SINAIA și Predeal”⁹.

Interesul Statului major al armatei țariste se îndrepta și către mica localitate montană Sinaia. Mînăstirea Sinaia, situată pe platonul de la poalele muntelui Furnica, cîdomina îngusta vale a Prahovei, suferise și alte regimuri de ocupație, cum se întîmplase în 1854¹⁰, cînd trupele austriece au transformat-o în depozit de muniții. Închiderea Văii Prahovei la Sinaia oferea posibilitatea de a bloca cu trupe puține orice comunicare pe drumul cel mai scurt ce lega capitala României de Brașov. În eventualitatea că trupele rusești ar fi ocupat România, criza orientală ar fi căpătat proporții grave și o reacție a Austro-Ungariei devenea iminentă. În acest context trebuie plasate precauțiile pe care comandamentul armatei ruse și le lua pe Valea Prahovei, ca și în alie locuri de pe teritoriul României.

Depășirea pericolului unui conflict armat cu Rusia țaristă, în urma înțelegerilor diplomatice încheiate la Congresul de la Berlin (1 iulie 1877) l-au determinat pe Carol I să decidă demobilizarea armatei. Acest important document, care este și ultimul act al războiului pentru Independență a fost emis la Sinaia, la 29 iulie 1878¹¹. În baza raportului

⁶ Dan Berindei și colectivul, op. cit., p. 19.

⁷ Ibidem, p. 106—108.

⁸ N. Cărunțu, *Lista eroilor prahoveni*, în „Centenarul Independenței de stat a României”, supliment al rev. „Flămura Prahovei”, Ploiești, aprilie 1977, p. 14.

⁹ Constantin Olteanu ș.a., *Cronica participării armatei române la Războiul pentru Independență*, Edit. Militară, București, 1977, p. 407.

¹⁰ Serafim Georgescu, op. cit., p. 70.

¹¹ Dan Berindei și colectivul, op. cit., p. 636.

nr. 458, al ministrului de Război Alexandru Cernat și a jurnalului Consiliului de miniștri nr. 1, din 27 iulie 1878, s-a decretat trecerea armatei pe picior de pace, cu începere de la 5 august 1878.

Redăm în continuare textul integral al acestui act :

„Asupra raportului Ministrului Nostru Secretar de Stat la Departamentul de Rezel No. 458.

Văzînd jurnalul Consiliului Nostru de Miniștri No. 1, încheiat la 27 iulie 1878.

Am decretat și decretăm ;

Art. I Armata este pusă pe picior de pace pe ziua de 5 august 1878.

Art. II Toate comandamentele și serviciile armatei active sînt suprimate.

Art. III Toți comandanții titulari actuali ai acestor unități, precum și ofițerii din staturi-majore și serviciuri vor trece în funcția ce ocupau la punerea armatei pe picior de rezel.

Intre acei a căror funcțiuni sînt desființate prin punerea armatei pe picior de pace și care nu vor putea fi întrebuințați în limita bugetului vor trece în pozițiune de disponibilitate prin suprimarea funcțiunii conform art. 8 din legea poziției ofițerilor din 5 iunie 1878.

Art. IV Ministru (sic !) Nostru Secretar de Stat în Ministerul de Rezel este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dat la Sinaia, la 29 iulie 1878.

Ministru de Rezel,

General de divizie Cernat

CAROL.

Lua acum sfîrșit murea epopee u luptei pentru Independență u poporului român. Numele Sinaiei figurează și pe ultima pugiuă a cronicii războiului pentru Independență, război care a avut consecințe istorice hotărîtoare pentru evoluția României moderne.

LE MONASTÈRE DE SINAIA — LE LIEU OU SONT EMIS D'IMPORTANTES DOCUMENTS DE LA GUERRE D'INDÉPENDANCE

R é s u m é

Le Monastère de Sinaia, bail à la fin du XVII-e siècle par le spataire Mihai Cantamens de la Guerre d'indépendance.

Les premiers deux documents se rapportent à l'instruction de l'armée dans les conditions de l'aggravation de la crise politiques et militaire des pays balkaniques en 1875 et 1876.

C'est le troisième document qui présente la plus grande importance. Il se réfère à la démobilisation de l'armée en août 1878 et il a été le dernier document de la Guerre d'Indépendance.